

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
Beroendepunkt	En beslutsfattaress agerande som påverkar övningens fortskridande mot målen samt att andra aktörers aktioner är mycket nära kopplade och beroende av detta beslut.
Besökare	Deltagare i ett organiserat besöksprogram kopplat till övningen.
Besöksprogram	Ett organiserat program med en besöksvärd som följer besöket och som ligger i anslutning till övningen.
Erfarenhetshandling	Kan delas upp på flera delar: Övningens planerings- och genomförandeprocess <ul style="list-style-type: none">• funna styrkor och brister. Övningsutvärdering <ul style="list-style-type: none">• bedömning av om syftet med övningen har uppnåtts och om övningsmålen har uppfyllts. Utvecklingsområden och åtgärdsplaner <ul style="list-style-type: none">• vunna erfarenheter från övningar behöver omsättas i beskrivning av utvecklingsområden och konkretiseras i åtgärdsplaner. Dessa områden och åtgärder kan avse såväl behov hos enskilda aktörer som behov som aktörerna behöver utveckla och åtgärda tillsammans.
Expert	Sakkunnig inom ett ämnesområde.
Förövning	Ett tillfälle där vissa moment/inspel av övningen testas för att säkerställa att de är genomförbara.
Generell förmåga	Förmåga som behöver finnas hos alla/övas av alla – oberoende av inträffad kris/valt scenario för en övning.
Genomgång efter övning	Kortare strukturerad genomgång efter övningen.
Givare	Person i motspel som levererar inspel.
Händelse	Scenariots grundläggande byggsten som ska bygga på övningens syfte och håll.
Indikator	En observerbar beskrivning av aktiviteter, åtgärder, beslut eller tidsförhållanden som ska vara utförda för att målet ska vara uppfyllt.

Informationspunkt	Information om händelser i scenariot som inträffar och som är till för övningsledningsorganisationen.
Inspel	Ett meddelande i någon form från någon som inte är övad till en övad organisation eller funktion. Meddelandet förmedlar ett budskap som syftar till att uppnå en önskad effekt hos mottagaren.
Inspelslista	En sammanställning av övningens inspel.
Konsekvens/ramfakta/ ramfaktor	Delar av övningens scenario.
Kontaktlista	Sammanställning av kontaktuppgifter över personer som deltar i planeringsprocessen.
Kontrollpunkt	Fungerar som en påminnelse för lokal övningsledare, lokal utvärderare eller för motspelet.
Lokal utvärderare (LU)	Person som bedömer en aktörs måluppfyllnad.
Lokal övningsledare (LÖL)	Person som förbereder och leder aktörens deltagande i övning.
Modul	Organisatorisk del i motspelet.
Modulledare	Person som leder modulens arbete i motspelet.
Moment	En händelse i övningen får olika konsekvenser och dessa kallas för moment.
Momentbeskrivning	Dokument som utförligt beskriver momentet inför inspelskrivandet och också bör fungera som ett stöd för att spela in inspel samt utgöra ett underlag för frågor som kan komma från övande aktörer.
Momentövningsledare (MÖL)	Ansvarig för ett moment vid en övning med fältenheter.
Motspel	Den simulerade omvärlden som levererar scenariot till de övande aktörerna.
Mål	Ett mål ska svara på frågan om vad som ska uppnås i en övning.
NAFS	Nationellt forum för inriktning och samordning av övningar, som under ledning av MSB inriktar och samordnar tvärssektoriella övningar på nationell och på regional nivå samt svenskt deltagande i övningar inom EU och internationellt. Berörda aktörer är myndigheter förtecknade i krisberedskapsförordningen.
Observationspunkt	Förutbestämda områden eller detaljer som studeras i utvärderingssyfte.

Observatör	Person som besöker övningen med ett specifikt syfte (t.ex. forskning).
Orsak	Gemensam del av övningens scenario som skapar konsekvenser för deltagande aktörer och leder till att de påbörjar sin verksamhet.
Processutvärdering	En utvärdering av övningens planeringsprocess.
RÖ	Regional samverkansövning.
Samverkansövning	Se tvärssektoriell övning.
Scenario	Ett scenario består av förhistoria, orsak, konsekvenser och kan struktureras i händelse, moment och inspel. Ett scenario beskriver vad som hänt och vad som kommer att hända samt vad övningsledningen tror kommer att hända under övningen, beroende på hur övningens aktörer agerar.
Sektorsövning	Huvudsyftet med övningar inom en samhällssektor är att utveckla en sektorsspecifik förmåga.
Seminarieövning	Problembaserad diskussionsövning.
Simuleringsövning med motspel	Övningsformat som så långt det är möjligt efterliknar verkliga förhållanden.
Specifik förmåga	Förmåga som behöver finnas hos/övas av viss myndighet, viss samhällssektor, visst yrkesområde – beroende på inträffad kris/valt scenario.
Spelkoordinator	Funktion som är LÖL:s kontaktyta till motspelet och spelledningen.
Spelledare	Leder och koordinerar genomförandet av övningen.
Spelledning	Spelledaren samt de som biträder denne under genomförandet.
Spelledningsgenomgång	Syftar till att stämma av och synkronisera läget i motspelet och hos de övande under en simuleringsövning med motspel.
Spelstödssystem	Hjälper till att strukturera på händelser, moment och inspel i mer komplexa simuleringsövningar med motspel.
Syfte	Ett syfte ska svara på frågan varför, det vill säga anledningen eller orsaken till att övningen genomförs.
Säkerställande fråga	En strukturerad uppdelning av ett förlopp eller ett område som bör beaktas innan frågan har blivit allsidigt genomlyst. Dessa frågor är en sorts checklista.

Tekniktest	All teknik som ska användas under övningen testas och kollas innan övningen genomförs.
Tema	Övergripande inriktning på en övning, t.ex. naturkatastrof, informationssäkerhet, terrorism. Inte att blandas ihop med scenario.
Träning	Aktivitet för att pröva och utveckla individers kunskaper och färdigheter.
Tvärsektoriell övning	Övning vars huvudsyfte är att utveckla gemensam, sektorsövergripande förmåga att hantera en kris. Med hantering avses att påbörja eller medverka i hanteringen, att avhjälpa och lindra effekterna av det inträffade samt att i möjligaste mån återställa skadade strukturer eller individer till ett normaltillstånd. Förmåga ska också finnas att kunna samarbeta med och ge stöd till aktörer i andra länder.
Utbildning	Aktivitet för att öka individuella färdigheter och kunskaper.
Utvecklingsområde	Område identifierat i en övnings utvärdering och som man väljer att gå vidare med i erfarenhets-hanteringen.
Utvärderare	Person som bedömer övningens måluppfyllnad.
Utvärdering	I MSB:s verksamhet innebär utvärdering att systematiskt och transparent bedöma genomförande och effekter av de åtgärder som beslutats för att stärka samhällets skydd och beredskap mot olyckor och kriser.
Utvärderingsbestämmelser	Redogör för förutsättningarna för övningens utvärdering och innehåller specifik information kopplad till övningens utvärdering.
Utvärderingsledare	Har det övergripande ansvaret för att planera och genomföra övningens utvärdering.
Övning	Aktivitet som omfattar en eller flera aktörer och som främst syftar till att identifiera brister, pröva och/eller utveckla förmågor.
Övning med fältenheter	Övning med fältenheter kännetecknas främst av att en ledningsnivå, ofta kallad för operativ nivå, har underställda funktioner eller enheter som utför ett praktiskt arbete.
Övningsansvarig	Beställare av övningen. Kan vara en enskild aktör eller någon gemensam konstellation, till exempel Regionala rådet för krishantering eller liknande.

Övningsbestämmelser	Kan delas upp för planeringen och genomförandet. Syftet med dokumentet är att presentera övningens innehåll och upplägg samt att beskriva den kommande planeringsprocessen. Övningsbestämmelserna för genomförandet innehåller all praktisk information kring övningen, som alla som på något sätt deltar i övningen behöver få tillgång till. Det gäller såväl övade individer som övningsledning och övrig övningsorganisation.
Övningsinriktning	En övningsinriktning bör bygga på en övningsstrategi. En övningsinriktning är också flerårig men omfattar inte lika många år som en övningsstrategi.
Övningsledare	Kan även kallas för projektledare och är ansvarig för planeringen, genomförandet och utvärderingen av övningen. För att markera att övningen går in i en genomförandefas kan man ändra från Projektledare till Övningsledare.
Övningsledning	De som planerar, genomför och utvärderar en övning, det vill säga ej de övande.
Övningsledningsbestämmelser	Övningsledningsbestämmelser innehåller information som enbart riktar sig till personer inom övningsledningsorganisationen.
Övningslednings-sambandskatalog	Kontaktuppgifter till övningsledningen under övningen.
Övningsplan	En övningsinriktning för övningar svarar framförallt på frågorna "vad" som behöver övas, det vill säga vilka förmågor som behöver skapas/utvecklas, behöver vidmakthållas/ upprätthållas eller behöver prövas/testas/mätas, "hur" man bör öva för att nå måluppfyllelse för en viss övning och "vem/vilka" som behöver övas. En övningsinriktning är flerårig (minst tre år) och mer konkret än strategin.
Övningsplats (för fält-enheter resp. i ordinarie lokaler...)	Plats där övningen genomförs – gemensam eller flera olika.
Övnings-sambandskatalog	Sammanställning av kontaktuppgifter för de övande och motspelet under genomförandet.

<p>Övningsstrategi</p>	<p>En övningsstrategi är långsiktig och beskriver övergripande ett tillvägagångssätt för att nå ett gemensamt mål (på kanske tio års sikt). Strategin är ett ramverk som svarar på frågan "varför" man behöver öva, det vill säga vad övningar syftar till. Detta görs genom att sätta in övningar i ett större sammanhang och, i övergripande termer, belysa betydelsen av att öva och dess effekter på krisberedskapsförmågan. Detta görs också genom att beskriva hur verktyget övning är ett av flera andra verktyg som bidrar till att skapa och upprätthålla krisberedskapsförmågan i samhället. Andra verktyg är exempelvis utbildning, författningsstöd, investeringar i anläggningar, i utrustningar, teknik m.m.</p>
<p>Övningsutvärdering</p>	<p>Systematisk metod för att bedöma måluppfyllnad i en övning.</p>
<p>Övningswebb</p>	<p>MSB:s Övningswebb är ett verktyg som gör det möjligt att vid övningar visuellt simulera olika former av medier, till exempel webbtidningar, sociala medier, tv och radio för att öva aktörers förmåga att kommunicera med både drabbade, medier och allmänhet samt informations-samordning och omvärldsbevakning.</p>